

**ДРОГОБИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА**

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ОСНОВИ ДОМЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ
2021-2022 н.р.**

**АНОТАЦІЯ
ДИСЦИПЛІНИ**

Дисципліна «*Основи домедичної допомоги*» посідає ключове місце у підготовці кваліфікованих здобувачів вищої освіти, а її вивчення дозволяє орієнтуватися у різних станах людського організму, які виникають під впливом різноманітних несприятливих та патогенних факторів, а також ознайомитися із сучасними ефективними засобами долікарської допомоги та профілактикою невідкладних станів.

1.Опис навчальної дисципліни

Ступінь вищої освіти	Магістр
Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальності	014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Освітня програма	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Загальний обсяг дисципліни	3 кредити ECTS
Статус дисципліни	<i>вибіркова</i>
Факультет	Біолого-природничий
Кафедра	анатомії, фізіології та валеології
Курс	1
Семестр	1
Вид підсумкового контролю	залік
Мова навчання	українська
Види занять	лекції, практичні заняття, самостійна робота
Методи навчання	словесні, наочні, практичні, репродуктивні, пошукові, аналітичні, дискусія
Форма навчання	очна, дистанційна
Лінк на дисципліну	

Розподіл годин за видами робіт

Форма навчання	Курс	Семестр	Загальний обсяг дисципліни Кредити ЄКТС	Кількість годин						Вид семестрового контролю		
				Аудиторні заняття					Самостійна робота	Курсова робота	Залік	Екзамен
				Разом	Лекції	Лабораторні роботи	Практичні заняття	Семінарські заняття				
Денна	1	1	90/3	30	18		12		60		+	

2. Викладач	
ВОЛОШИН Олена Романівна E-mail: kafedra_anatomii@ukr.net Тел.: +80984075139	Доцент, кандидат педагогічних наук, доцент Провідний викладач з дисципліни
3. Характеристика навчальної дисципліни	
Мета навчання	полягає в отриманні ґрунтовних знань, вмінь та навичок з домедичної допомоги, які б сприяли охороні здоров'я, формували елементи здорового способу життя, забезпечували надання домедичної допомоги при загрозливих станах, запобігали захворюванням, отруєнням, травмам та нещасним випадкам, які необхідні майбутнім фахівцям у відповідності до кваліфікаційної характеристики випускника.
Компетентності	<ul style="list-style-type: none"> ● Знання і розуміння предметної області та розуміння професії. ● Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність). ● Здатність до адаптації та дій в новій професійній ситуації. ● Здатність і готовність здійснювати управління процесами педагогічної діяльності, володіти сучасними технологіями в управлінні освітою ● Здатність забезпечувати в освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів. ● Виконання типових завдань управлінського, інноваційного та дослідницького характеру шляхом оволодіння фаховими знаннями в галузях біологічної освіти у контексті навчання і професійної діяльності. ● Здатність використовувати знання і практичні навички у галузі біологічних наук та на межі предметних галузей та вирішувати складні задачі і проблеми, які потребують інтеграції знань. ● Здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя. ● Здатність забезпечувати належний рівень навчання з предмету «Біологія і Екологія» відповідно до діючих навчальних програм стандартного та профільного рівнів.
Результати навчання	<ul style="list-style-type: none"> ● Володіти сучасними технологіями управління освітою, навичками наукової та організаційної діяльності. ● Набувати спеціалізовані концептуальні знання з біологічних наук, які є основою для критичного мислення та педагогічної діяльності. ● Популяризувати здоровий та безпечний способи життя, формувати стійкий інтерес і позитивну мотивацію учнів до особистої гігієни, фізичної активності і відпочинку, безпечної поведінки, здорового харчування, запобігання шкідливим звичкам. ● Розуміти й застосовувати у професійній діяльності теоретичні й методичні засади організації здоров'язбережувального середовища у освітньому процесі, враховувати вікові та індивідуальні особливості учнів при його плануванні, корегувати та прогнозувати його ефективність.

	<ul style="list-style-type: none"> • Знати алгоритм надання домедичної допомоги при травмах життєво важливих органів та систем; • Знати ознаки та особливості невідкладних станів при захворюваннях, отруєннях та травмах життєво важливих органів та систем; • Знати клінічні ознаки гострих патологічних станів, інфекційних хвороб, що набули соціального значення та основні профілактичні заходи; • Знати принципи застосування лікарських препаратів та предметів догляду за хворими та дітьми; • Знати методи і способи надання першої домедичної допомоги у загрозованих для життя станах при отруєннях, захворюваннях органів дихання, серцево-судинної системи, систем травлення та сечовиділення. • Надавати домедичну допомогу потерпілим особам під час виникнення у них невідкладних станів та патологічних процесів у організмі; • Опанувати практичними навичками, які необхідні для того, щоб на обґрунтованій доцільності та адекватності основі організувати процес надання домедичної допомоги; • Обирати ефективні форми проведення профілактичних заходів та занять, що поліпшують стан хворих.
Пререквізити дисципліни	<i>Основи домедичної допомоги як навчальна дисципліна вивчається одночасно з навчальними дисциплінами «Психологія», «Анатомія та фізіологія людини і тварин», «Мікробіологія з основами вірусології»</i>
Постреквізити дисципліни	є передумовою для вивчення навчальних дисциплін «Методика навчання біології та основ здоров'я у закладах середньої освіти II ступеня», «Здоров'язберігаючі педагогічні технології», «Регуляція обміну речовин», «Генетика людини», «Основи здорового способу життя», «Фізіологічні основи навчальної діяльності» тощо та написання кваліфікаційної роботи. Дисципліна має міждисциплінарний характер і поєднує педагогічний, медико-психологічний, фізіологічний та гігієнічний компоненти.

4. Програма дисципліни

4.1. Зміст лекційного матеріалу

1. Перша допомога при кровотечах.
2. Травми, їх види та ускладнення. Травматичний шок.
3. Перша домедична допомога при ушкодженнях м'яких та твердих тканин.
4. Десмургія. Методи накладання пов'язок та іммобілізуючих шин.
5. Перша домедична допомога при пораненнях.
6. Перша домедична допомога при опіках та обмороженнях.
7. Перша домедична допомога при гострих екзогенних отруєннях.
8. Перша домедична допомога при гострих патологічних та невідкладних станах.
9. Реанімація: принципи і методи.

4.2. Перелік практичних робіт

1. Види кровотеч. Методи і способи зупинки кровотеч.
2. Травми, їх види, ускладнення, перша домедична допомога.
3. Ознаки та види ран за характером ушкодження тканин.
4. Перша домедична допомога при опіках та обмороженнях.
5. Перша домедична допомога при гострих екзогенних отруєннях, класифікація отрут.
6. Послідовність надання домедичної допомоги при гострих патологічних та

невідкладних станах. Реаніматологія. Методика проведення реанімаційних заходів.

4.3. Самостійна робота студента

Самостійна робота студента з дисципліни включає: опрацювання теоретичного матеріалу; підготовку до практичних робіт, підготовку до контрольної роботи та співбесіди з лектором, а також підготовку до заліку.

5. Місце проведення занять (локація), технічне й програмне забезпечення (обладнання)

- Кабінет № 28 навчального корпусу № 10.
- Мультимедійне забезпечення; роздатковий матеріал.

6. Інформація про консультації

Консультації, за потреби, проводяться в час, узгоджений з викладачем.

7. Система оцінювання

Засвоєння студентами теоретичного матеріалу з дисципліни перевіряється шляхом усного опитування на практичних заняттях, написанням підсумкової контрольної роботи, співбесідою з лектором та заліком.

Розподіл 100 балів між видами робіт

Види запланованих робіт	Семестр I
Підсумкова контрольна робота	40
Відповіді на практичних заняттях	48
Співбесіда з лектором	12
Всього балів	100

Поточна успішність (max = 100) складається з балів, отриманих на *практичних заняттях* (48 балів), виконання *контрольної роботи* (40 балів), *співбесіда з лектором* (12 балів).

Кожне практичне заняття оцінюється у **8** балів. Кількість балів, що виставляється за практичне заняття, враховує усне опитування студентів з проблемних питань вікової фізіології та гігієни – **5** балів, а також виконання ними практичних завдань – **3** бали, які сприяють формуванню компетентностей здобувачів вищої освіти.

Контрольна робота (40 балів) передбачає виконання описових та тестових завдань з навчальної дисципліни. Сумарна кількість балів, виділених на оцінку контрольної роботи виводиться шляхом оцінки якості виконаних завдань, що включає: повноту розкриття питання, його практичну спрямованість та можливість застосувати у різних практичних ситуаціях.

Співбесіда з лектором (12 балів) проводиться в кінці семестру за наперед оголошеним розкладом.

Отже, сумарна кількість балів з дисципліни визначається сумою усіх видів діяльності.

Оцінка виставляється за шкалами оцінювання: стобальною, національною і ЄКТС.

Залік за талоном №2 і перед комісією проводиться в письмовій формі з оцінюванням за стобальною шкалою.

8. Питання до заліку

1. Визначення, класифікація та характеристика кровотеч (артеріальної, венозної,

капілярної). Методи і способи тимчасової зупинки кровотечі.

2. Визначення кровотеч. Патологічні та травматичні кровотечі. Зовнішні й внутрішні кровотечі.

3. Кровотечі у замкнуті порожнини, у просвіт порожнинних органів, та тканин (крововилив, гематома). Первинні і вторинні кровотечі.

4. Ознаки кровотечі залежно від виду ушкодженої судини. Паренхіматозні кровотечі. Гостра крововтрата, її ступені та ознаки.

5. Методика та правила накладання джгута, ознаки правильного накладання. Помилки при накладанні джгута.

6. Методика накладання закрутки за допомогою підручних засобів (хустки, ременя, тасьми, тощо).

7. Поняття про остаточну зупинку кровотечі і її методи.

8. Внутрішні кровотечі, ознаки, перша допомога.

9. Кровохаркання та легенева кровотеча: етіологія, патогенез, клінічні ознаки, заходи, засоби домедичної допомоги.

10. Особливості первинних та вторинних кровотеч, їхні причини виникнення.

11. Характеристика залежності стану постраждалого від швидкості витікання та кількості втраченої крові.

12. Способи та технічне виконання тимчасової зупинки зовнішніх кровотеч: піднімання кінцівки, притиснення судини в рані, пальцеве притискування судини, максимальне згинання кінцівки, накладення стискувальної пов'язки на рану, накладання джгута.

13. Використання штатних та підручних засобів при зупинці кровотеч. Дії рятувальника при зупинці артеріальної, венозної та капілярної кровотечі.

14. Домедична допомога при ушкодженнях, які супроводжуються кровотечею всередину тканин (синці та гематоми) та при зупинці носової кровотечі.

15. Алгоритм надання домедичної допомоги при підозрі на кровотечу в грудну та черевну порожнину.

16. Травми, їх види та ускладнення. Перша домедична допомога при ушкодженнях м'яких та твердих тканин. Травматичний шок.

17. Фактори, що спричиняють травми: механічні, фізичні, хімічні, біологічні. Перебіг травм. Види травматизму.

18. Причини та види закритих ушкоджень. Клінічні ознаки та перша медична допомога при забитті, розтягах і розривах зв'язкового апарату, здавлюванні, струсі, повних і неповних вивихах.

19. Основні види та клінічні ознаки переломів. Поняття про травматичний токсикоз (синдром тривалого здавлювання). Перша домедична допомога при них.

20. Перша медична допомога при відкритих ушкодженнях. Травматичний шок, фази шоку. Консервативне лікування та перша домедична допомога при шоку.

21. Поняття про травми та їх класифікація. Механічна травма. Домедична допомога в разі травматичного шоку.

22. Види ушкоджень кісток. Поняття переломів, їх ознаки та класифікація. Домедична допомога в разі переломів різної локалізації.

23. Надання домедичної допомоги в разі травмування голови, грудей чи живота.

24. Надання домедичної допомоги в разі травматичної ампутації кінцівки чи тривалого позиційного стискання м'яких тканин. Транспортна іммобілізація.

25. Поняття про десмургію. Визначення термінів «пов'язка» та «перев'язка». Мета застосування здавлювальних, іммобілізуючих, коригуючих, окклюзійних пов'язок.

26. М'які пов'язки, бинтові, клейові, косинкові, пращоподібні, тощо. Види та вимоги до перев'язувального матеріалу.

27. Загальні правила і техніка бинтування. Типи бинтових пов'язок. Методи і техніка накладення пов'язок на голову, грудну клітку, ділянку живота і тазу, верхню та нижню кінцівки.

28. Іммобілізація потерпілих під час транспортування. Стандартні засоби транспортної

імобілізації.

29. Підручні засоби транспортної імобілізації. Основні правила транспортної імобілізації, накладання імобілізуючих шин при ударах, пораненнях, переломах різної локалізації.

30. Види пов'язок. Основні правила накладання бинтових пов'язок. Правила асептики та антисептики в польових умовах, використання штатних та підручних засобів для бинтування.

31. Герметична пов'язка на грудну клітку. Пов'язки на кінцівки – циркулярна, спіральна, на палець і пальці кисті та стопи, колосовидна на кисть. Характеристика сучасних перев'язувальних матеріалів.

32. Поняття про рани, асептику і антиісептику. Класифікація антисептичних засобів.

33. Ознаки та види ран за характером ушкодження тканин: різані, колоті, рвані, забиті, розтрощені, рубані, укушені, вогнепальні. Перша домедична допомога при відкритих ушкодженнях.

34. Класифікація ран. Ранова інфекція. Пращець. Пасивна та активна імунізація проти правця.

35. Анаеробна та аеробна інфекції. Первинна хірургічна обробка.

36. Алгоритми дій при первинній хірургічній обробці поверхнево розміщених ран м'яких тканин.

37. Надання домедичної допомоги при пораненнях. Перша допомога при ушкодженні живота та органів черевної порожнини.

38. Види опіків. Особливості клінічної картини та першої медичної допомоги в залежності від ступеню опіку. Методи визначення площі опіку.

39. Поняття про «опікову хворобу». Клінічні ознаки «опікової хвороби» залежно від стадії розвитку.

40. Тепловий і сонячний удари. Перегрівання організму. Алгоритм дії при опіках.

41. Основні клінічні ознаки загального замерзання та відмороження залежно від ступеню. Перша домедична допомога при відмороженні та замерзанні, послідовність її надання.

42. Методика визначення площі опікової поверхні – правило «дев'ятки» та «долоні», техніка проведення протишокових заходів і особливості накладання пов'язок при цих видах ушкоджень.

43. План дій при наданні домедичної допомоги при загальній дії високої температури на тіло людини.

44. Характеристика обморожень та їх класифікація. Техніка надання домедичної допомоги постраждалому з обмороженнями.

45. Ознаки, стадії та заходи домедичної допомоги при переохолодженні та замерзанні.

46. Алгоритм дій рятувальника при наданні домедичної допомоги при загальній дії низької температури на тіло людини.

47. Визначення процесів, які відбуваються в організмі людини при ураженні технічною електрикою та блискавкою, ознаки дії на організм людини електричного струму та методика проведення домедичної допомоги при дії цих ушкоджуючих чинників.

48. Питання заходів особистої безпеки при наданні допомоги постраждалому від дії електрики для запобігання ураження рятувальника.

49. Класифікація отрути. Харчові отруєння: грибами, продуктами рослинного або тваринного походження, харчові токсикоінфекції, ботулізм: клінічні ознаки, принципи профілактики, перша медична допомога.

50. Дія нервово-функціональних отруйних речовин: етиловий та метиловий алкоголь, сурогати алкоголю, ціаністі сполуки, клінічні ознаки, принципи профілактики, перша медична допомога.

51. Отруєння психотропними засобами: наркотиками, снодійними, збуджуючими та судомними препаратами, клінічні ознаки, принципи профілактики, перша медична допомога.

52. Отруєння отрутохімікатами та СДОР: клінічні ознаки, принципи профілактики та першої медичної допомоги.

53. Клінічні ознаки, принципи профілактики, перша медична допомога при отруєнні

окисом вуглецю. Гостре отруєння тетраетилсвинцем (ТЕС).

54. Шляхи отруєння. Симптоми отруєння. Перша допомога в залежності від шляху проникнення тетраетилсвинцю в організм. Техніка промивання шлунку та проведення очисної клізми.

55. Загальні завдання та принципи домедичної допомоги. Механізми розвитку запаморочення.

56. Перша домедична допомога при запамороченні, непритомності та колапсі.

57. Гострий інсульт, причини розвитку, ознаки, перша допомога.

58. Гострий інфаркт, причини розвитку, ознаки, перша допомога.

59. Утоплення та його види. Перша домедична допомога при утопленні.

60. Фактори, що зумовлюють ураження електрострумом та блискавкою. Місцеві та загальні ознаки електротравми. Послідовність надання домедичної допомоги при електротравмах.

61. Послідовність надання домедичної допомоги при утопленні, асфіксії та при попаданні стороннього тіла у вухо, ніс, око. Найпростіші методи вилучення твердих і рідких сторонніх тіл з верхніх дихальних шляхів.

62. Поняття про серцево-легеневу реанімацію (СЛР), можливості реанімації в залежності від часу, що минув з моменту припинення серцевої діяльності та дихання та її загальні правила.

63. Поняття про термінальні стани: преагонія, агонія, клінічна смерть. Причини та основні ознаки термінальних станів.

64. Порушення, що виникають в організмі при термінальних станах. Етапи серцево-легеневої реанімації.

65. Методика проведення непрямого масажу серця. Методика проведення штучної вентиляції легенів шляхом «рот до рота» та «рот до носа».

66. Методика проведення штучної вентиляції легенів шляхом використання S-подібної трубки для забезпечення прохідності верхніх дихальних шляхів та проведенні штучної вентиляції легенів.

67. Методи боротьби із западінням язика. Критерії ефективності та умови припинення реанімаційних заходів.

68. Особливості проведення реанімації у дітей. Визначення критеріїв ефективності СЛР, ускладнення та їх профілактика.

69. Сучасна методика проведення СЛР відповідно до затверджених протоколів.

70. СЛР з використанням зовнішнього автоматичного дефібрилятора.

9. Політика дисципліни

Здобувачі вищої освіти зобов'язані відвідувати заняття, виконувати всі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Якщо студент з поважних причин не зміг вчасно відвідувати заняття відповідно до затвердженого розкладу і виконувати згідно з планом завдання, тоді він у індивідуальному порядку та у погоджений з викладачем час виконує і здає підготовлені завдання, що охоплюють матеріал пропущених тем.

Здобувачі освіти повинні дотримуватися політики академічної доброчесності. У разі виявлення плагіату робота студента не зараховується.

10. Рекомендована література та інформаційні ресурси

а) основна:

1. Алгоритми надання невідкладної допомоги при критичних станах / За ред. І. І. Тітова. – Вінниця: Нова Книга, 2012. – 344 с.

2. Артеріальні, венозні тромбози та тромбоемболії. Профілактика та лікування. Український Національний Консенсус. – К.: ЗАТ «Віпол», 2006. – 72 с.

3. Бобров В.А., Давыдова И.В. Симптоматические гипертензии: Руководство для врачей. – К., 2003. – 256 с.

4. Будзин В., Гузій О. Основи медичних знань : навч. посіб. Львів : ЛДУФК, 2018. –148 с.
5. Верткін А.Л. Швидка допомога: керівництво для фельдшерів і медсестер – М., 2010 – 468 с.
6. Децик Ю.І. та ін. Основи внутрішньої медицини: Пропедевтика внутрішніх хвороб / За ред. Яворського О.Г. – К., 2004. – 500 с.
7. Мойсак Олександр Данилович. Основи медичних знань і охорони здоров'я: навчальний посібник / О. Д. Мойсак ; Міністерство освіти і науки України. – 6-те вид., випр. та допов. – Київ : Арістей, 2011. – 496 с.
8. Невідкладна кардіологічна допомога на догоспітальному етапі: Навчально-методичний посібник. – К., 2005. – 17 с.
9. Основи догляду в домашніх умовах. Навчальний посібник для викладачів та інструкторів, медичних сестер. – К., 2001. – 240 с.
10. Петриченко Т.В. Перша медична допомога: Підручник – К.: Медицина, 2007. – 248 с.

б) додаткова:

- 11.Руководство по интенсивной терапии / А.В.Беляев, М.В.Бондарь, А.М.Дубов и др. Под ред. А.И.Трещинского, Ф.С.Глумчера. – К.: Вища школа, 2004. – 582 с.
- 12.Садів А. Невідкладна долікарська допомога. Знання, здатні зберегти життя. Повна енциклопедія. – Крилов. - 2008 – 384 с.
- 13.Свищенко Е.П., Коваленко В.Н. Гипертоническая болезнь. Вторичные гипертензии / Под ред. В.Н.Коваленко. – К.: Лыбидь, 2002. – 504 с.
- 14.Тарасюк В. С. Медицина надзвичайних ситуацій. Організація надання першої медичної допомоги / В. С. Тарасюк, М. В. Матвійчук, В. В. Паламар. – Київ: ВСВ «МЕДИЦИНА», 2017. – 528 с. – (4-е вид., випр.).
- 15.Скорая и неотложная медицинская помощь / Под ред. И.С.Чекмана. – К.: Здоров'я, 2002. – 728 с.
- 16.Сумин С.А. Неотложные состояния / 5-е изд. – М.: ООО «МИА», 2005. – 752 с.
- 17.Сучасні класифікації та стандарти лікування розповсюджених захворювань внутрішніх органів / За ред. д-ра мед. наук, проф. Ю.М. Мостового. – 10-е вид., доп. і перероб. – Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. – 528 с.
- 18.Фадеева Т.Б. Довідник фельдшера. Невідкладна допомога. - Сучасний літератор. – 2003. – 286 с.

Інформаційні ресурси

19. Валецька Р. О. Основи медичних знань [Електронний ресурс] / Р. О. Валецька // Волинська книга. – 2007. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.twirpx.com/file/1198103/.http://dSPACE.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3209/1/Vicova.pdf>.
20. Сайт «Основи медичних знань» [Електронний ресурс]: Режим доступу: <http://healt.ucoz.ua/>
21. Концепція нової системи охорони здоров'я / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://moz.gov.ua/docfiles/Pro_20140527_0_dod.pdf.

Викладач _____
Підпис

Олена ВОЛОШИН
Ім'я та прізвище

Схвалено на засіданні кафедри анатомії, фізіології та валеології
Протокол № 8 від 22 вересня 2021 року

Завідувач кафедри _____
Підпис

Віталій ФІЛЬ
Ім'я та прізвище